

НАПАЧАТКУ БЫЛО СЛОВА...

Гісторыя свята

Дзень беларускага пісьменства праводзіцца штогод у першую нядзелю верасня.

Канцэпцыя свята прадугледжвае паказ адзінства беларускага друкаванага слова з гісторыяй і культурай беларускага народа, адлюстраванне гістарычнага шляху пісьменства і друку ў Беларусі.

Традыцыйна Дзень беларускага пісьменства праходзіць у гарадах, якія з'яўляюцца гістарычнымі цэнтрамі культуры, навукі, літаратуры і кнігадрукавання.

Упершыню, у 1994 годзе,

Асветнікі беларускай зямлі

Францыск Скарына – слаўты дзеяч беларускай, славянскай і сусветнай культуры, беларускі і ўсходнеславянскі першадрукар, мысліцель-гуманіст, асветнік, вучоны, пісьменнік і перакладчык эпохі Адраджэння.

Ён лічыў кнігу сродкам узвышэння чалавечай асобы, яе духоўнага ўзбагачэння.

«Всякому чалавеку патрэбна чести, понеже есть зеркало жития нашего, лекарство душевное», – пісаў ён.

святочныя мерапрыемствы адбыліся ў старажытным горадзе Полацку.

Потым сталіцамі свята сталі такія гістарычна значныя культурныя цэнтры краіны, як Тураў, Навагрудак, Нясвіж, Орша, Пінск, Заслаўе, Мсціслаў, Мір, Камянец, Паставы, Шклоў, Барысаў, Смаргонь, Хойнікі, Ганцавічы, Глыбокае, Быхаў, Шчучын, Рагачоў.

У 2017 годзе сталіцай свята, прымеркаваага да 500-годдзя беларускага кнігадрукавання, зноў стаў старажытны Полацк - родны горад беларускага асветніка і першадрукара Францыска Скарыны.

Юбілейны, дваццаць пяты па ліку Дзень беларускага пісьменства ў 2018 годзе прыняў горад Іванава Брэсцкай вобласці. Галоўным лейтматывам святочных мерапрыемстваў стала тэма "Мая малая радзіма".

Ефрасіння Полацкая – асветніца, полацкая княжна, унучка Усяслава Чарадзея, першая жанчына, прылічаная да ліку святых, нябесная заступніца Беларусі.

Арыгінальнасць «Жыцця Ефрасінні Полацкай» у сцвярдзэнні неабходнасці ведаў, любові да кнігі, у ідэі духоўнага ўдасканалення, самаадданым служэнні вышэйшым маральным ідэалам.

Васіль Цяпінскі – беларускі гуманіст-асветнік, пісьменнік і кнігаздавец.

Вядома толькі адно яго выданне – «Евангелле», надрукаванае на царкоўнаславянскай і беларускай мовах.

Ён прадоўжыў гуманістычныя і культурна-асветніцкія традыцыі Ф. Скарыны.

Сымон Будны – беларускі мысліцель-гуманіст, рэлігійны рэфарматар, тэолаг, філолаг, гісторык, паэт, філосаф, педагог.

У Нясвіжы ён заснаваў першую на тэрыторыі сучаснай Беларусі кірылаўскую друкарню, дзе ў 1562 г. выдаў першую ў Беларусі кнігу на беларускай мове – «Катэхзіс».

Кірыла Тураўскі – багаслоў, царкоўны дзеяч, старабеларускі пісьменнік.

Ён пакінуў вялікую літаратурную спадчыну. Думкі аб выхаванні і адукацыі адлюстраваны ў яго творах паўсюдна. Яго багаслоўская паэтычная, красамоўніцкая і асветніцкая творчасць была сапраўдным адкрыццём красы і мастацкай выяўленчай сілы роднай мовы.

ДЗЕНЬ БЕЛАРУСКАГА ПІСЬМЕНСТВА

Сталіца свята – горад Слонім

У 2019 годзе Дзень беларускага пісьменства прыме горад Слонім Гродзенскай вобласці – адзін з самых старажытных на беларускіх землях, старадаўні цэнтр культурнага і духоўнага жыцця.

У дні свята на цэнтральнай плошчы Слоніма ўрачыста адкрыецца помнік легендарнаму Льву Сапегу – дзяржаўнаму і ваеннаму дзеячу, дыпламату і палітычнаму мысліцелю, аднаму са стваральнікаў Статутаў Вялікага княства Літоўскага.

Стагоддзі таму ён пачынаў сваю дзейнасць з пасады пісара ў гарадской канцэлярыі Оршы, даслужыўся да найвышэйшых пасадаў – канцлера і гетмана Вялікага княства Літоўскага. У 1586 годзе Сапег атрымаў у кіраванне Слонім. Дзякуючы яму ў 1591 годзе гораду над Шчарай было пацверджана магдэбургскае права, атрыманае Слонімам у 1531 годзе, а таксама дараваны герб, на якім адлюстраваны леў, што трымае залатую стралу. У часы канцлера Слонім ператварыўся ў развіты цэнтр рамёстваў, гандлю, палітычнага жыцця – тут нярэдка праходзілі сустрэчы ўплывовых дзеячаў дзяржавы.

Сярод знакамітых слаўтасцяў Слоніма і наваколля – канал Агінскага, заснаваны ў XVIII стагоддзі гарадскім старастам і гетманам ВКЛ Міхалам Казімірам Агінскім, дзядзькам аўтара

паланэза "Развітанне з Радзімай" Міхала Клеафаса Агінскага. Сёння гэтая маляўнічая артэрыя – цуд гідратэхнікі нараўне з Аўгустоўскім каналам – адраджаецца як турыстычны аб'ект.

Дзякуючы Агінскаму, які быў не толькі палітыкам, але і пісьменнікам, кампазітарам, апекуном мастацтваў, у Слоніме з'явіўся тэатр, які і ў нашы дні з'яўляецца цэнтрам культурнага жыцця горада.

Недалёка ад Слоніма знаходзіцца знакамітая духоўная святыня краіны – Свята-Успенскі Жыровіцкі праваслаўны манастыр.

У наступным годзе спаўняецца 550 гадоў з моманту з'яўлення Жыровіцкага абраза Божай Маці, а сам манастыр будзе святкаваць 500-годдзе. І ў Дзень беларускага пісьменства надзеі гісторыі Слоніма, спадчына яго знакамітых дзеячаў розных эпох абавязкова будуць у цэнтры ўвагі. Акрамя таго, цяперашняе свята нацыянальнай культуры зноў пройдзе пад знакам малой радзімы – пасля 2018-га ў Беларусі было прынята рашэнне прысвяціць гэтай важнай тэме не адзін год, а трохгоддзе.

Цэнтральнымі падзеямі фестывалю пісьменства ў Слоніме стануць урачыстыя цырымоніі адкрыцця і закрыцця, а таксама ўзнагароджвання пераможцаў Нацыянальнай літаратурнай прэміі. Двухдзённая культурная праграма будзе насычана мерапрыемствамі і сустрэчамі. З 31 жніўня па 1 верасня пройдуць Фэстываль кнігі і прэсы, выніковы этап Рэспубліканскага конкурсу юных чытальнікаў "Жывая класіка". Беларускія і замежныя пісьменнікі абмяркуюць актуальныя пытанні сучаснай кніжнай справы за круглым сталом. Святочныя мерапрыемствы разгорнуцца адразу на 16 пляцоўках горада.